

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretulu abonamentului :

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.
 „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „
 Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci
 „ „ „ „ „ j. a. 7 franci

Pretulu insertiunilor :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
 cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele sè se adreseze la Redactiunea dela

„BISERIC'A si SCÓL'A“

Ér banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFF'A DIECESANA in ARAD.

Fiindu redactorulu foiei indepartatu in septeman'a trecuta dela redactiune, numerulu foiei din septeman'a trecuta apare imbinatu cu celu din septeman'a acést'a; insasi omisiunea o vomu repará-o prin suplemeente. Ceremu scusele Onoratiloru cetitori. ■■■

Redactiunea.

Chorurile bisericesci.

Poporulu romanescu dela natura are inclinare d'a cantá; candu e voiosu canta, la casuri de mórté — se canta, aune-ori canta si de necajitu ce e; la sute si mii se urca ariile melodióse, ce poporulu si-le compune sie-si, prin cari apoi dà espressiune simfírilor si dispusetiuniloru sale interne.

Datin'a d'a cantá si in biserica, a fostu si la stramosii pagani; ei credeau, cà prin cantare melodiósa se póte reconciliá mani'a ddieiloru (Hor. od. 36). Faptele ddieiloru si ale barbatiloru distinsi le intocmiau in versuri si le cantau.—Cantarea bisericésca la crestiniíi antici a fostu simpla, fara infrumsetiari, dupa dis'a santului apostolu Pavelu (Efes. V. 19): „Vorbindu intre voi in psalmi si in laude si in cantari duhovnicesci laudandu si cantandu intru animele vóstre Domnului“—Ereticii lui Priscillianu in cartea loru ipocrifá sustienén, cà ei posedu psalmii, ce au cantatu Mentuitoriulu si Apostoliíi candu s'au suitu pe muntele Oliveloru (Mat. 26. 30), de-si dupa parerea generala — acei psalmi n'au fostu altii, de câtu cei ce se cantau de Evrei, candu mancau mielulu pasceloru.

Parintii Augustinu, Ilarionu si Ambrosiu suntu, cari mai multu s'au ostenitu pentru compunerea cantariloru in biserica ortodoxa, si intocmindu-se servitiile ddiesci in liturgií, utrenia, césuri s. a. negresítu, cà a trebuitu se urmeze si intocmirea a mai multoru cantari conformu tipu-

riloru introduse la diferitele specií de servituu divinuu. — Unele cantari le esecutá poporulu intregu din biserica, altele se cantau in dóue strane, mai altele — singuraticii credintiosi mai evlaviosi, — pana candu prin prax'a continua se instituirea cantori anumiti si in timpurile mai nóue — choruri anumite in biserica. Pe cum s'au schimbatu timpurile, in gradulu acel'a s'a poleitu si gustulu ómeniloru, si in proportiunea acést'a s'a desvoltatu si art'a cantarii pana la gradulu de astadi. Déca undeva s'ar fi descifratu ari'a cea d'antàia din lume, carea adeca au cantat'o Moise si Miriamu intru memori'a iesirei Evreiloru din Egiptu, astadi plugariulu din Chisetàu ar criticá-o la tóta silab'a si mai cà nu s'ar cutezá a o cantá naintea publiculuí. Gustulu lumei de astadi multu difere de celu nainte de acést'a numai cu 20—30 ani. —

De si in biserica din vechime se practica, ca choruri constituite din anumite persóne se esecute cantàrile, mai vertosu *respunsurile* dela liturgiá: insemnate deosebita totusi numai in timpulu mai próspetu a inceputu a se atribuí choruriloru constituite din tenerii plugari dela sate.

Celu d'antàiu choru de plugari — in câtu scimu noi — s'a infintiatu in comun'a Chisetàu in dieces'a Aradului, comitatulu Temisiului prin preotulu Trifon *Siepetianu* si prim'a-óra a debutatu in faci'a unui publicu mai numerosu si distinsu, cu ocasiunea adunarei generalí a asociatiunei aradane pentru cultur'a poporulu romanu — in teatrulu din Aradu la anulu 1869. Érá admiratu pe atuncia chorulu chisetaniloru cá si uniculu in fe-liulu seu si a fostu intimpinatu cu ovatiuni pretotindenea; la aceea totusi nimenea nu cugetá, cà acesti plugari óre-candva se produca o serbatória de mandria nationala pentru intrég'a romanime. A urmatu inse si acést'a la anulu 1882 cand dupa esistinti'a sa de 25 ani au socotitu acesti choristi se invite la sine pre toti colegii

loru de prin alte comune la o intalnire fratiésca. Si acele comune la numeru 20 — erau mai tóte din pregiurulu Chisetàului, càci aci s'a ivitu schintéu'a de aci s'a respanditu lumin'a. — Cine scie — dupa alti 25 ani — câte voru fi chorurile plugariloru? ce rezultate voru potea ele produce?

Atât'a vedemu si pana acuma, cà din indemnululu celoru dela Chisetàu s'au infiintiatu choruri in mai multe comune din comitatele Temisiu, Carasiu-Severinu, Torontalu, Aradu, Cianadu si Biharea si astadi nu se mai tiene de parochia intréga aceea in carea se nu fia de-odata si chor de plugari pentru esecutarea cantariloru din biserică. — Am dorí din anima, cà si in comune bisericesci mai mici, unde numai este biserică fia càtu de seraca, se se infiintieze choru de plugari din fiii comunei respective.

Biseric'a apuséna si cea protestanta se semtu intru atât'a de tari, in càtu ele au infiintiatu scoli de propaganda, din cari se respandescu missionari pentru convertirea paganiloru din locuri in departate de pe intregu rotogolulu pamentului. Aceste biserici se semtiescu destulu de intarite in launtru, pentrucà scólele loru au produsu si continua a produce multi barbati distinsi si luminati deci cauta a cuceri bisericeii si dogmeloru loru némuri si popóre din îndepartare, ba din institutelu loru de propaganda tramitu preoti — missionari chiar si in Roman'a si in alte tieri din orientulu europénu, — producandu mari ingrijiri preotiloru bisericeii nóstre, de si cesti din urma suntu in casele si cuiburile loru:

Déca biseric'a nóstra orientala si in specie — cea nationala-romana nu e in stare a face cuceriri prin respandirea luminei la alte popóre, — cine ni scie istori'a trecutului, nu ni-o póte greu vinovatí; suntemu culpabili inse, déca in casele nóstre proprie n'am fi in stare ane aperá si déca vomu intrelasá a intinde fratiloru si fiiloru nostri lumin'a necesaria, nutrimentulu rece-ritu de sustienere in mijloculu popóreloru, de cari suntemu incunjurati.

Unu mijlocu de conservare puternicu si indemanaticu ni se intinde nóua prin chorurile bisericesci a plugariloru dela sate. Missionari mai potriviti pentru scopurile nóstre culturali, de am cercá cu deadinsulu si din tóte poterile — nu vomu aflá. Si choristii plugari insusi se imbia a a face servicie causeloru nóstre, insusi se angagiéza a esecutá aceea, la ce aspiréza totu romanulu binesemtiuriu: luminaea si radicaea natiunei si bisericeii nóstre.

Astadi — potem díce e mánia la junii plugari a se constituí in choruri si e pecatu a lasá se tréca ocaziunea binevenita.

Junii de astadi — mène-poimène voru se devina barbati fruntasi in comuna; càtu de bine ar fi pentru poporu déca fruntasii loru aru fi ómeni treji, luminati, si intiepleti. Si choristii in intielesu strensusuntu ce e dreptu nisce simplii cantereti in biserică, — in intielesu mai largu si adevieratu inse suntu speranti'a viia a cutareiva comune, viitoriulu comunei suntu ei insisi éra ei suntu astadi in mánile nóstre si ne róga pre noi pre conducatorii loru, cá se ii formamu dupa placulu nostru pentruca odiniora se aduca si ei folóse bisericeii si natiunei loru.

Privitu unu choru de plugariu din acestu punctu de vedere, — cine se nu cuprindie valórea lui de mare insemnitate si se nu nisuésca a infiintá si partini chorulu in cea mai mica comuna.

Cine càtu de pucinu s'a interesatu de choristii plugari, s'a potutu convinge, cà ei suntu gata la o simpla provocare a invetiatoriului, a se aduná la loculu si terminulu anumitu fara cea mai mica improtivire. Adunarile loru se facu in Dumineci si serbatori, iéna'a — si in díle de rendu. Pana la inceperea cantarei, li se intinde ocaziunea a cetí din carti ori din diurnale, séu cà preotulu si invetiatoriulu li tiene prelegeri despre ceva obiectu folositoriu. — Asemeni esercitari si probe de comunu suntu cercetate si de alti ómeni din comuna mai vertosu in Dumineci si deci localulu choristiloru se preface in scóla de adulti, — in sine bunu midilocu d'a abate multímea ómeniloru dela cercetarea carcimei si dela alte intr'uniri fara nici unu folosu.

Cine càtu de pucinu s'a interesatu de plugarii choristi dela sate, s'a potutu convinge, cà ei suntu punctulu, pe langa care se cristaliséza cu incetulu intregulu elementu alu plugariloru din aceea-si comuna; ei suntu magnetulu, care atrage la sine pre preteni, pre parinti, pre teneri si betrani; ei suntu in comuna corpulu celu mai simpaticu, care nimenea nu-lu hulesce, nu-lu vatema, — din contra lu-respectéza toti de o potrivă. Choristii condusi cu tactu si intietieptiune suntu in stare in scurtu timpu a schimbá relatiunile din comuna, pentrucà ei dau directiunea si cei'a-lalti se acomodéza.

Cându inse atribuimu atât'a potere choristiloru, totodata aflamu de bine a ii face atenti, cà nu cumva se se dimitie la demonstrári neiertate, cele ce ar fi stricatióse pentru esistiuti'a loru si pentru caus'a nóstra de o potrivă. Missiunea loru e culturala, si deci cá corpu nu este consultu a se abate dela acést'a directiune. Se nu uite, cà cu tóta simpathi'a din partea ómeniloru nostrii, ei potu se fle reu vediuti in ochii strainiloru, si in prim'a linia — in ochii vendie-

toriloru de rachiu, cari cautandu voru cantá oca-
siune si pretestu spre a ii impedeá in activi-
tatea loru.

Se se feréscá deci chorurile se apara cá si
o corporatiune, carea are inclinare spre a inscená
demonstrari contra altorá; priu acést'a numai cá ar
intinde contrariloru pretestu d'a subminá la e-
sistinti'a lui. Natiunea va fi deplinu multiamita,
déca chorulu si-va poté pástrá subsistinti'a sa cá
choru cu missiune culturala si religiósá.

Incheiámú cu dorinti'a d'a potea constatá,
cá in scúrtu timpu in tóte comunele bisericesci
s'au infintiatu choru de plugari, spre ce nu se
recere alta de cátu pucina bunavointia si contie-
legere fratiésca intre preoti si invetiatori.

G.

Credintie si marturisiri de a santiloru Parinti despre veneratiunea icóneloru si reliqieloru. (mósceloru)

Veneratiunea icóneloru este usitata si da-
téza in biserica din timpurile primordiale ale
crestinismului.

Tradițiunea face amintire cumca Dlu nostru
Isusu Christosu. cându mergea cátra Golgoth'a
— loculu sacrificarei sale, sub greumentulu cru-
cei ce o ducea pe umeri a asudatu sudori de
sange; Mari'a Magdalen'a i intinsa o cárpa spre
a se sterge, — pe acést'a cárpa se dice, cá ar
fi remasu presata cu sange, fisonomi'a dulcelui
nostru Mantuitoriu, chipulu acést'a ar fi servitu
apoi mai tardiu de formulariu intru pictarea
icónei lui Christosu. — Se intielege de sine, cumca
Mari'a Magdalen'a a consideratu icon'a de pe
cárpa de celu mai scumpu tesauru alu seu, iu-
bindu si venerandu intru aceea pre Isusu Chris-
tosu, Fiulu lui Ddieu si Mantuitorulu lumei.

Incetulu pictarea icónei Mantuitorului inca
pe timpulu apostoliloru a luat dimensiuni totu
mai mari, si se nisuiá pe intrecute ficare cres-
tinu a si-o castigá.

Pe timpulu lui Tertulianu * deja icón'a
Mantuitorului de pe potirulu santei cumineca-
turi (Ciborium—vasu de mâncare) este amintita,
cá unu lucru comunu, universalu. **

Cumca icónele pietate au fostu cu multu mai

* Tertulianu parasindu paganismulu, la a. 185 d. Ch. s'a
botezatu si pimitu religiunea Chrestina; a moritu la 216 d. cr;
de aici elu cu totu dreptulu se póte numerá atátu intre scrietorii
secl. II-lea cátu si intre cei din secl. III-lea.

** Scrietoriulu anglesu Doughty, scriindu unu opu ma-
retiu despre potirile din timparile prime ale crestinismului, ne spune
cumca crestini preparau vasele loru sancte din totu felulu de ma-
teri incepându dela lemnu pana la Onyx—cristalu. Dintre imagi-
nile scobite pe acelea amintesce chipulu restignerei lui Christosu si
a pastorului bunu, care pórtá mielulu slabu pe umerii sei.

nainte usitate de cátu cele scobite pe potire, este
consensulu generalu alu tuturoru scrietoriloru
vechi. —

Veneratiunea atátu facia de icóne, cátu si
imaginile scobite a fostu adenca si sincera, fâra
cá se fie caditu prin acést'a crestinii in peca-
tulu uritu alu idololatriei, — precum astadi, asia
nici in vechime ei nu au adoratu materi'a rece
si ne simtitóre a picturei, ci in imaginea ei au
adoratu si iubitu persón'a, pre care pictur'a o
simboliséza.

Incerarea cutezatóre de a sterge icónele,
a avutu totudeuna urmari jalnice; cá-ci poporulu
s'a rescolatu in totu loculu si totudeuna contra
acelor'a, cari au voitu se-lu despóie de acestu
simtiu de pietate alu seu, ereditu dela stramosi.
— Mai marii bisericeii constanti pe langa usulu
traditionalu a veneratiunei manifestata facia de
icóne, au aradicatu continuu vocea loru contra
acelor'a, cari nu au respectatu icónele si a nu-
tritu facia de ele intentiuni reu voitóre . . . . .
intre nenumeratele casuri la 814 d. cr. cându
Leone din Armeni'a, a convocatú o adunare epis-
copésca, spre a se intielege cu dinsic despre ni-
micirea icóneloru bisericesci, — Euthimiu metro-
politulu de Sardesu i díse: „Imperate! se scii,
cumca imaginea mantuitorului Christosu, dela
venirea lui in lume mai multu de 800 de ani
continuu se pictéza si sub pictura simbolizatu se
adoréz.a, — cine va fi dar acelu cutezatoriu se
stérge o tradițiune atátu de antica?“

— Chiar astadi, cându facia de datinile
crestine sinulu omenescu s'a mai recitu, cine nu
simtiesce cumca atunci, in momentul cându seruta
cu pietate icón'a mantuitorului, a preacuratei ori
alt'a, sinulu si anim'a i simtesce o fericire nein-
datinata, mangaitóre si dulce.

SS. Parinti pe langa stim'a icóneloru mai a-
mintescu cu totii inca si veneratiunea relicuielorú
(mósceloru:) santiloru si martiriloru

Ilariu dice: „Sangele martiriloru este ve-
neratu in totu loculu“ (L. ctr. Constant).

S. Vasiliu ne invetia: „Déca cineva a mo-
ritu pentru numele lui Christosu, móscele acelu'a
suntu pretiuite, si cine le atinge se impartasiesce
de darulu si santiani'a ce este in dinsele; pen-
truça placuta este inaintea ochiloru lui Ddieu
mórtea celoru santi“ (Serm. in Psalm. 116).

Cunoscu apostolii, profetii si martirii — con-
tinua acestu Parinte — si ii chiamu intruaju-
toriu spre a se rogá lui Ddieu pentru mine, cá se
me miluésca si se-mi erte gresialele mele. Pentru
aceea, venerezu chipulu acelor'a, cá-ci acést'a ven-
eratiune o am invetiatu din tradițiunea apostolica,

— si icónele — departe se se opréscă dela noi — stau in bisericele nóstre, *) Epist. ad Iulian.

Sir Ephraimulu marturisesce: „In móscele santiloru este de facia totdeuna spiritulu lui Ddiu, care operéza prin aceste de multeori minuni.“ (In Encom. omn Martir).

Santulu Ambrosie da espresiune simtiului seu in urmatoriulu modu: „Venerezu ranele de pe corpulu martiriloru, cà-ci aceste suntu semnele iubirei loru facia de Christosu, stimezu memori'a virtutiloru acelor'a, stimezu móscele loru, pe cari le-a santitu marturisirea credintiei.

S. Ioanu gura de aur in cartea sa scrisa contra paganiloru (Libr. contra Gent) vorbesce cu focu dicându: „Dupa poterea cuvântului mormintele santiloru suntu mai tari medilóce spre a ne insufletí, ca se urmanu calea virtutiloru mantuítoare. Cine sta langa aceste morminte e cupriusu de unu simtiu necunoscutu, si din omulu pecatului transformatu in omulu virtutii se departa din acestu locu. Pentru acestu scopu ne-a lasatu nóua Dlu de ereditate móscele martiriloru.“

— Totu acestu *S. Parinté* mai dice in altu locu: „Aceeá ce nici aurulu nici avuti'a nu póte se indeplinésca, este indeplinitu de multeori prin móscele martiriloru, — aurulu nu a alungatu nici odata cutare morbu; avuti'a nu póte se rescumpere pre omu dela mórte — dar móscele santiloru au indeplinitu deja ambe aceste lucruri (Hom. 67 de *S. Drosid*.

Gregoriu Nisenulu intru o vorbire rostita cu ocaziunea de aniversare a dilei martirului Theodor, insufletiesce pre credintiosi a se rogá càtra Ddiu se-i daruiesca cu tariea si constanti'a sufletésca a acestui'a, si ca se fie totdeuna cu veneratiune facia de móscele lui. —

Nilus, scrietoriulu orientalu dice: „In loculu celu mai santu, a bisericei, spre resaritu numai o cruce fie. — Biseric'a se fie in frumse-tiata cu cele mai frumóse picturi, cari voru simbolizá si representá scenele insemnate ale testamentului vechiu si nou, cá astfeliu si cei mai neinvetiati, si cei ce nu sciu carte privindu la eceste icóne se se insufletiesca spre a indepliní acele fapte virtuóse, pe cari le representa aceste picturi.“

Tóte aceste pucine date istorice eschidu dubietatea si dovedescu eclatantu, cumca veneratiunea icónelor si mósceloru datéza in usulu bisericei chiar din timpurile primordiale ala crestinismului.

Biseric'a resariténa ortodoxa a avutu multe suferintie pentru acést'a datina plina de pietate si démna de totu respectulu, dar ajutata de pro-

vedintia, a reusatu totdeuna invingátore, resarvandu-si tóte institutiunile sale indeplina puritate, pre cum le-a primitu dela apostoli.

Considerandu cumca orientulu a fostu léganulu artiloru frumóse, astfeliu si a picturei, putem conchide cu siguritate, cumca folosinti'a icónelor biseric'a occidentala o a primitu dela cea orientala.

R . . . .

Preotulu în véculu modernu.

Aruncându astadí macar numai o fugitiva privire asupra progresului ce l'a esoperatu în sfer'a s'a de activitate preotulu romanu sub decursulu aloru mai multi ani de preotia trebuie se exclamâmu cu dorere, cumca abia este oficiu, pe terenulu carui'a se se observeze mai pucinu resultatu. — Aici adevéruleu proverbiului biblicu: „*multi suntu chiamati, dar pucini alesi*“ se dovedesce eclatantu, si se observéza evidentu: neprogresulu. — desi preotulu, consciu de chiamarea sa a luptatu, a nisuitu spre a-lu evitá înlocuindu-lu cu inaintarea in bine si moralitate, noblétia si virtute.

E curiosu, cà in véculu de adi numitu véculu civilizatiunei — nici chiaru cei mai infatigabili preoti, a caroru viétia nu e alta, de câtu sacrificiu destinatu pentru binele poporeniloru sei — nu potu se se laude cu ce va succesu meritoriu cu respectu la viétia morala a poporeniloru. Suntu apoi multi, cari'dupa unu restimpu considerabila de dicei de ani, de-si au silitu cu zelu spre a conduce poporeniulu totu spre bine, nu au obtienutu rezultate visibili si scrutandu tainicu numerulu celoru *chiamati* si *alesi*, vomu fi nevoiti a marturisi cu gele, cumca nu-i vomu potea cunósce nici din fapte, nici din cuvinte, ori portarea loru morala cari aru fi acii'a ?

Eu aflu si dechiaru de cauza principala a aces-tei triste impregiarari — aceea, cumca perindu din sinulu omenimei idealisticulu optimismu, ca o slava fara putere geme adí sub jugulu materiasmului, ce face rece si nesimtitoriu pieptulu si anim'a facia de ori ce conceptu nobilu si frumosu. Caventulu si-pierde puterea, nu póte se aprinda spre iubire unu omu cadiutu victima in bratielu materialismului, cá atare nici nu pote face progresu apoi pe carier'a sublimala a viétii morale. —

Oficiulu preotului e dreptu, cà divergéza, si este dechilinita afacerea unuia de a aceluia-laltu, dupa cum suntu divergente împrejurarile sociale, puseti-nea, datinele si cultur'a spirituala a poporeniloru, astfeliu apoi nici nu potu aratá ori secerá cu totii asemene produse din gradin'a animei omenesci. —

Se cugetamu pre preotu in activitatea s'a la orasiu si apoi la satu — cumca ce deschiliuire colosala se observéza intre aceste dóue directiuni cu privire la impinirea datorintiloru si oficiului preotiescu, va trebui se recunósca ori si care, déca privesce lucrulu nepreocupatu.

Deschiliuirea si diverginti'a este considerabila chiar déca vomu privi satele intre sine numai — dupa cum acele voru fi situate in apropiare ori in departare de orasiu, voru fi avute ori sermane, si stau sub impresiunea favorabila ori nefavorabilaa a sortii.

Pe scurtu voiu atinge mai cu deadinsulu in acestu locu parochiile, cari fiindu in apropiarea orasielor — poporeniulu lor se bucura de o cunoscintia religioasa mai inalta, cari in urm'a calificatiunei, di-

*) Fragmentulu epistólei aces-tei'a ocure primadata intre scrip-tele Conc. alu II-lea Nicenu — din care cauza multi teologi — intre cari si Baroni, omitu provocarea ei cá autoritate. —

ligintiei, iubirei de ordine si supunerea manifestata facia de legi merita tota recunoscinti'a — dar de alta parte intimpini la locuitorii loru si acea aparitiune dorerósa, cá cele pamentesci le asiédia naintea celor ceresci, de unde se intielege de sine cá indiferetismulu ce lu manifestéza facia de serviciulu divin — este mare, — séu déca tocmai nici nu sunt indiferinti, inse o viétia in sensulu strictu alu cuvântului „moralá“ nu gasimu in sinulu loru. Ce este detorinti'a evangelica a preotului facia de atari poporení? Ce efectu va esoperá diliginti'a sa nentreupta in asemenea parochii?

Aceste sunt intrebarile, cari se nascu involuntariu in privinti'a acestora puncte — si cari pretindu resolvare in detaliu. Se intielege, cumca aici nu potemu se ne ocupámu cu determinarea conceptului, cá ce este preoti'a, fara mai multu si mai bine cu aceea cumca cum trebuie considerata si priceputu oficiulu si datorinti'a ei in véculu de adi, — apoi cu intrebaria cum si de unde resulta instrainarea ce domnesce astadi pretotindene facia de datinele vechi si nobile ale bisericeí; si tóte aceste spre a fi resolve suntu si cadu in sfer'a obligatória a preotului, — elu este chiamatu, cá se lupte contra acestei instrainari — si nepotandu-o stérpi ori invinge pedepliu, se nisúiesca din respoteri a face fara efectu urmarile sale periculóse. Preoti'a astadi — candu geniulu ostilu hegemoniei mantuitóre a mandatelor ceresci, face daune imense in sufletele ómeniloru, — de á fostu vreodata de lipsa, si a potutu se se dechiare de o institutiune fondata in interesulu genului umanu, astadi mai multu ca ori si cându se póte decretá de atare.

Astadi candu esaltarea dupa cele ceresci abia mai palpitéza in anim'a muritoriloru, preotulu si-are rolulu seu, cá prin foculu cuventului divin se sustiena moralitatea, plantandu-o in sufletulu omului si se sterpésca faradelegea din acel'a. Si acestei detorintie va potea satisfacé numai atunci, déca va luptá sub flamur'a sciintiei, impartialitatii si iubirei poporeniloru sei.

Déca este adevérata asertiunea — precum in realitate este si adevérata — cumca poporu fara religiune nici candu nu a esistatu si nu póte se esiste, — atunci astadi, candu radiele religiunei lui Christosu — unic'a religiune, ce póte satisfacé si stemperá setea si dorulu sufletului omenescu — s'i intindu cáldur'a loru asupra omenimei numai si numai prin cuventulu rostitu de preotu — se intielege de sine si urméza neaperatu, cumca preoti'a este o institutiune indispensabila, ce nu se póte seperá de mass'a poporului.

Preoti'a considerata in sensulu celu mai estinsu alu cuventului, nu se póte seperá mai de parte de conceptulu: oficiu; deórece preotulu numai prin oficiu devine parintele sufletescu alu poporeniloru sei. „Supuneti-ve mai mariloru vostri si ascultati de densii, pentrucá ei pazescu asupra sufletelorú vóstre.“ — Aceste suntu cuvintele s. scripturi prin cari aceea esprima si stabilescé oficiulu demandativu alu preotiei, cari cuvinte inse *tacendo* esprima totu — unadata invederatu responsabilitatea si detorinti'a, carei'a este submissa preoti'a.

Oficiulu numai esteriormente este ponderosu cu respectu la preotia, si are valóre numai intru determinarea unoru concepte alei acelei'a, pentrucá nu oficiulu cualifica pre preotu ci mai alesu si cu deadinsulu calitatile sale personale.

Oficiulu este punctulu archimedicu si „jus“-lu ce determina sfer'a de activitate a preotului, dar nu intinde nici capacitate, ce este neaperatu de lipsa spre a potea obtiné unu fructu óresi-care dupa activitatea sa, nu excita nici increderea poporeniloru, fara care apoi ori-ce intrepiindere nobila si frumósa, remane fara efectu.

Ambele aceste recerintie suntu a se cercá in individualitatea preotului.

Adí potemu aserá fara nici o pregetare, cumca in multe casuri trebuie se nobiliteze si se edifice individulu aceea, ce oficiulu se pare cá a doboritu si ruinatu.

Nu este noutate, si in tóte dílele vietii potemu ceti acuse preste acuse radicate din partea contrariloru nu numai cu privire la preoti'a nóstra, ci si contra preotiei celorlalte religiuni crestinesci; — rationalismulu, atheismulu si materialismulu panteisticu, au fostu si voru remané in totudeuna inimici nedumeriti ai preotiei, cari nu perdu din vederea ochiloru nici cea mai mica gresiéla, nici celu mai neconsiderabilu defectu observatu in sinulu vietiei morale spre a nu-lu imputá cu temeritate nepomenita cinului preotiescu; . . . institutiunei si esistintiei acelui'a. — Multi apoi, sateliti simbriati a iadului, spre a instrainá genulu omenescu de sorgintele invetiaturei adevérate, sub pretestulu cá suntu luptacii civilizatiunei, dechiara preoti'a de nesuficienta, care adí nu mai póte satisfacé recerintieloru timpului si desbracandu-o de caracterulu seu divin, primitu dela intemeietoriulu ei: Isusu Christosu, fiulu lui Ddieu, o misionéza la ramu de castigu, infintiatu spre asigurarea traiului vietii.

Cumca in véculu de astadi dar intre, asemenea cercustari este critica pusetiunea preotiei, nu avem lipsa de comentariu.

Individualitatea preotului se invinga inse totu aceea, ce in generalu se radica contra intregéi institutiuni; — invingerea depinde dela densulu, nisúiesca fiacare a dobandi laurii ei.

Cunoscú credintiosi de ai bisericeí nóstre, cari din motivulu, cá nutrescu mánia facia de preotulu loru — fara ca acest'a se le fia gresitu ceva alta — decátu cá a implinitu, ce in urma datorintieloru sale oficióse nu a potutu neglige — incungiura cas'a lui Ddieu; nu mergu ani intregi la biserica. Atari membri, rumpti din legatur'a iubirei crestinesci se potu redobandi numai prin conduit'a personala — onesta si loiala a preotului. — Infuienti'a preotului asupra poporeniloru se obsérva mai alesu in preotii betrani cari fara de a fi oratori séu ómeni de eruditune vasta, ma in urm'a betranetiei au multe defecte si slabituni, totusi credintiosii ii iubescu si onoréza adencu; cunoscú ei bine cumca unu parinte adevératu sufletescu, este pentru densii mai mare tesauru, decátu unu preotu invetiatu si vestitu dar rece si nepasatoriu facia de dorerile si suferintiele loru.

Acést'a marturisesce si legitiméza eclatantu, numai aceea, cá ori cátu de puicinu este apreciata in véculu civilizatiunei moderne viétia religiósa, moralá; totusi anima omenéscá va remané susceptibila totudeuna cu privire la principiile nobile si sublime, de cari se bucura religiunea crestina.

Cumca resultatu favorabilu preotulu nu póte se arate in sfer'a s'a de activitate — e unu misteriu, care jace ascunsu in greútatile, ce apasa umerii bietului poporu.

Individulu carei'a s'a incredintiatu' oficiulu preotiescu, prin calitatile sale personale nisuiésca a-si asigurá mai nainte de tóte influintia asupra poporului, — simtiésca si manifesteze facia de fiecine bunavointia sincera; esprime-si bucuri'a in fericirea — si condolenti'a in nefericirea credintiosiloru; studieze cercustarile si lipsele, temperamentulu si naravurile loru, acasa pe strada si in totu loculu tracteze cu densii bláundu, povetiuindu-ii cu sfaturile si invetiaturile sale; lucrul fórté naturalu, cumca atare preotu va servi apoi si de esemplariulu moralitatii poporeniloru sei, prin portarea sa morala.

Cuvintele santei scripturi: „*Eu i cunoscú pre ai miei, si ai mei me cunoscú pre mine*“ fie devis'a pastoriloru sufletesci, deórace acestea forméza asia numit'a „*magn'a charta*“ a preotiei.

Istori'a evangheliei ne spune, cumca Christosu a cunoscutu pre credintiosii sei si acesti'a asemenea l'au cunoscutu pre densusu . . . si nu a castigatu si dobanditu animele acestora prin conceptele propagate de elu despre Mesi'a — séu despre sine — ci mai multu prin farmeculu iresistibilu a persónei sale.

Trebue se recunóscemu si aceea, cumca auctoritatea preotiesca unde anca este rezervata cu pietate, nu a salvat'o oficiulu, ci mai pre susu — meritele personale si individuale ale preotiloru.

E lucrul comunu in dílele nóstre, cumca multi suntu rapiti de neincredere facia de ori si ce lucru — déca acel'a vine in coatingere cu oficiulu preotiescu, — si in deosebi tumultulu mare alu semidoctiloru nutresce adi ura facia de preotu — pentruce avemu lipsa mai nainte de tóte, ca pe carier'a preotiesca se aiba aplicatiune numai persóne apte, cari vor scí dá pieptu cu atacurile si sagetile calumniei aruncate din partea inamiciloru contra loru; voru fi capaci spre a invinge ori si ce prejudiciu, restabilindu auctoritatea antica a oficiulu preotiescu, voru demascá pre cei ce ne voiescu reulu, si presá pe fruntea loru mare'a rusinósa a mintiunei.

Preotulu romanu nascutu si crescutu in sinulu poporului, consciu de chiamarea sa, — póte canóscé usioru ranele poporeniloru sei, si petrunku de bunavointia facia de densii, le va scí si vindecá acele.

Ne rezultatulu observatu in sfer'a sa de activitate nu póte servi de motivu, spre a incetá cu lucrativitatea salutarie, intreprinsa in interesulu poporeniloru.

Prejudiciulu secului acestui'a numitu alu civilisatiunei, dar care dupa apunerea sa in laberintulu trecutulu va fi memoratu prin nimeritul epitafu: „*Aici jace unu seclu in care domnè sub masc'a civilisatiunei intunereculu sufletescu*“, — servésca preotulu cá punctu de combatare, nisuinu a scapá si pre poporeni de sub influintia lui.

Déca va si semti dorere pentru nereusita in urm'a ostanelorlu sale, — lu-va consolá liniscea sufletesca cá de-si nu a curmatu pedeplinu instrainarea facia de religiune, dar o a facut'o macar nepericulósa cu privire la urmarile sale mai funeste.

Preotulu este bardulu moralitatii, si valurile vécului, pricepandu-si chiamarea sa nici cându nu voru reusá a-lu abate din directiunea vocatiunei sale.

Inercarea contrariloru de a-lu descnragiá, folosindu-se chiar si de medilóce neoneste, va fi pururea zadarnica; cáci elu va fi neclatitu de pe terenulu activitatii sale sublime, cá unu cedru alu Libanului.

Statutele societatii „Scól'a romana“ din Sucev'a.

(Continuare si fine.)

§. 13. Drepturile si datorintiele presidiului filialei.

Presidiulu filialei primesce anuntiarea de membri noi, incasédia taxele si alte oferte si pótra corespondentia cu comitetulu centralu. Totu la siese luni celu pucinu are se dea sama de taxele incasate, ofertele primite si cheltuelele facute. Era la sfirsitului fia-carui anu scolaru trimete elu banii incursi sau remasiti'a loru, dupa coperirea speselor, comitetului centralu alu societatii.

Presidiulu filialei pótra responsabilitatea pentru tóte agendele filialei.

§. 14. Adunarile filialelor.

Adunarile filialeloru suntu ordinare sau extraordinare. Adunarile ordinare le conchiama presedintele sau substitutulul lui celu pucinu odata pe anu; éra pe cele extraordinare le conchiama elu, daca cere^{1/5} parte din membrii filialei sau comitetulu centralu, aratandu si obiectulu, ce are a se pertracta.

Diu'a fia-carii adunari a filialei se anuntia comitetulu centralu si se vestesce membriloru cu optu dile inainte. Tóte adunarile suntu conduse de presedinte sau de substitutulul lui. Agendele adunariloru ordinare suntu notate in §. 12; afara de aceste se pertractédia in tóte adunarile interesele societatii si ale filialei si se facu propuneri convenite cátra comitetulu centralu. In tóte adunarile hotaresce maiortatea celoru de facia; incasu de paritate a voturiloru dirimédia presedintele Alegerile functionariloru se facu prin votare secreta cu maiortate relativa.

§. 15. Adunarile ale societatii.

Adunarea generala a societatii se tine in Sucev'a in fia-care anu odata. Comitetul centralu alege timpulu celu mai potrivit pentru adunarea acésta, si vestesce diu'a celu putinu cu 21 dile inainte.

Déca ceru impregiurarile, póte comitetulu centralu conchiama adunari generale extraordinare ori si candu. Elu este indatoritu se faca acést'a, déca cere maiortatea filialeloru sau consiliulu de controla, aratandu in scrisu obiectulu pertractarii. Invitarile la adunarile extraordinare se facu 14 dile inainte, aratandu-se ordinea dilei. Adunarile generale suntu conduse de presedintele comitetului centralu sau de substitutulul lui.

La alegeri si votari in adunarile generale hoteresce maiortatea celoru de facia. In casu de paritate a voturiloru dirimédia presedintele. Alegerile se facu cu maiortate relativa prin votare secreta.

§. 16. Agendele adunarii generale ordinare.

Aceste suntu:

- a) Raportulu comitetului centralu si alu consiliului de controla.
- b) Hotarirea asupra propuneriloru comitetului centralu si ale filialeloru.
- c) Alegerea consiliului de controla.
- d) Alegerea juriului societatii.
- e) Propuneri eventuale din partea membriloru.
- f) Totu alu treilea anu alegerea comitetului centralu.

§. 17. Comitetul centralu.

Comitetulu centralu alu societatii se compune din 12 membri, din cari preste jumetate trebue se locuésca in Sucev'a. Acesti 12 alegu intre sine unu

presiedinte, 2 vice-presiedinti, 2 secretari, 1 cassariu si unu controloru. Acesti 7 functionari formédia presidiulu comitetului centralu si porta agendale curente ale comitetului.

§. 18. Drepturile si datorintiele comitetului centralu.

Aceste sunt:

a) comitetulu centralu se completédia prin optiune din membrii societatii pe timpul pàna la adunarea ordinara, déca vre-unu membru alu seu ar dimissioná.

b) Are dreptulu si datorintia a consulta in casuri importante pe specialisti sau experti dintre membrii societatii, a-i delegá la faci'a locului, a li cere referate s. a.

c) Hotaresce definitivu asupra primirii sau eschiderii de membri.

d) Conchiama adunarile generale si ficsédia ordinea dilei.

e) Are dreptulu de a controlá activitatea filialloru, de a luá parte prin delegati la tóte adunările loru si a face in adunarile generale ale societatii in asta privintia propunerile cuvenite.

f) Esecutédia hotaririle adunariloru generale.

g) Hotaresce si esecutédia tóte afacerile societatii, care nu sunt rezervate adunarii generale.

h) A purta cass'a si a incheia rafuelile la finea fia-carui anu. A administrá si intrebuintiá averea societatii in chipu folositoriu si corespundietoriu statuteloru.

§. 19. Validitatea conclusuriloru comitetulu centralu.

Concluserile comitetului centralu au valóre numai atuncea, cându se afla de facia celu pucinu 7 membri, si se facu prin majoritatea absoluta a voturiloru; la paritatea loru dirimédia presiedintele.

§. 20. Representanti'a societatii in afara.

Presiedintele societatii representa societatea in afara. Tóte documentele societatii se subscriu de presiedinte sau substitutul lui si de unu functionariu.

§. 21 Consiliulu de controla.

Consiliulu de controla se compune din trei membri. Datorinti'a lui estu de a privighiá mai alesu asupra fructificarii baniloru si a cheltueliloru, apoi in genere asupra averii intregi a societatii. Membrii acestui consiliu potu luá parte la siedintiele comitetului centralu cu votu consultativu. (§. 15 si 16).

§. 22. Juriulu.

Tóte certele iscate din referintiele societatii se impaca definitivu prin juriulu societatii, care se compune din trei membri alesi in adunarea generala ordinara. Juriulu acest'a hotaresce dupa sciinti'a sa.

§. 23. Modificarea statuteloru.

Statutele se potu modifica numai in o adunare generala ordinara cu o majoritate de $\frac{2}{3}$ aceloru de facia.

§. 24. Desfacerea societatii.

Propuneru pentru desfacerea societatii se potu face numai in o adunare generala ordinara. Ea se póte hctari numai prin o majoritate de $\frac{3}{4}$ a celoru presenti.

Desfacandu-se societatea, intra averea ei cá donatiune deosabita in fondulu Pumnuleanu administrandu-se si intrebuintiandu-se conformu statuteloru acestor'a.

Despre semenaturile atinse de grândina.

De-si economulu precautu a indatinatu a-si asigurá semenaturile contra grândineloru, si casualminte primesce rebonificare pentru daun'a suferita, trebuie inse se nisuiésca cá se radice la valóre câtu numai se póte semenaturile remase — cu atátu mai vertosu, pentrucá rebonificarea ce o primesce dela anumite asociatiuni nici cându nu forméza o rebonificare completa.

Aflámu dar la locu a enumerá câteva consilii economice, dovedite de bune si folositorie, practisate de economi demni de tóta auctoritatea si de totu crediementulu.

Déca grândin'a a facutu dauna in grâne, trebuie se fimu cu bagare de séma óre sub decursulu infflorirei ori inainte de infflorire s'a intemplatú acést'a — cosirea semenaturei (afara de alu orzului de primavéra) ar fi numai zadarnica. Inse avemu de a cercá bine, cari parti a holdeloru cu semenatura au fostu mai necrutiate de grândina si observandu cumca din aceste nu vomu avea nici unu folosu, este consultu a cosi semenatur'a — a ará loculu, semenandu altu ceva in dinsulu.

Déca grândin'a s'a intemplatú dupa infflorirea grâneloru, trebuie se scrutámu óre a batutu acea cu totulu la pamentu si astupatu sub páiu spicele, ori suntu numai culcate, alternate inse predeplinu de páiulu loru; in acestu casu trebuie se lasámu semenatur'a neatinsa, pentrucá potemu sperá ceva rodu.

Déca in pamentulu semenaturei, nemicita, prin grândina amu voi se semenamu trifoiu, atunci cu cositulú trebuie se ne purtámu, ca astfeliu trifoiulu se aiba timpu câtu mai multu spre a se desvoltá.

Dintre plantele pastaióse numai mazaritea*) si mazarrea are datina cá cosite mai nainte de infflorire va otavi si dá ramuri nóue de planta, cari in timpu favorabilu apoi aducu si fructu.

Observandu, cumca grandin'a a facutu dauna in aceste semenaturi, trebuie se mai acceptámu 6—8 dile si atunci apoi se combinámu óre pentru fructulu, ce eventualu s'ar produce, merita a le reservá, ori va fi consultu a semená altu-ceva in pamentulu respectivu?

Rapiti'a, este o planta fórte simtitóre si panacandu in grâne abia se observéza daun'a ea este si póte fi nimicita de multe-ori pe depliuu. — Déca rapiti'a este atinsa de gradina inainte séu sub decursulu infflorirei, in bratiulu frundiiloru se nascu ramuri nóue, cari aducu pucina róda; fiecine va observá cumca ce are se face in asemenea casu. Déca a atins'o grandin'a dupa infflorire, fructulu se va desvoltá neperfectu, — ori câtu de tare se fia stricata, trebuie se asteptámu cu dens'a, pentrucá si asia e datina a se semená in loculu ei grânele de tótna.

Burgundulu in stadiulu primu alu desvoltareí prin grandina se nimicesce cu totulu si atunci suntemu nevoiti a intreprinde semenatura nóua, — déca inse diametrulu plantei cu ocaziunea grandinei are o grosime diametrala de câteva centimetre, potemu sperá cumca se va desvoltá in deplinu.

Cartofloru li este asemenea spre stricare grandin'a încátu inapoiéza desvoltarea loru perfecta. In asemenea casu trebuie in câtu numai se póte se ii plevimu si sapámu de mai multe ori.

Iérb'a, nutrementulu necesariu alu viteloru — atinsa de grândina, se nisuiemu a o cosí câtu mai ra-

*) bicán in limb'a vulgara ger. Wicken.

pede, ca astfelu se dobandimu in otava aceea, ce amu pierdut in dens'a.

Canep'a si inulu. Aceste plante de mare folosu la tóte casele romane, suntu de totu gingasie, si déca te ajunge grândia'a in acelu timpu cându inca este fragedu de totu cocianulu loru, le nimicesce pe deplinu si ne lipsesce de folosulu loru, — in asemenea casu e consultu a ará pamentulu ca se-lu folosimu spre semenarea altei plante folositoare, care pana la sosirea tótmnei se póte desvoltá.

Tutunulu. Cultivarea acestui'a este unu ramu de castigu considerabilu alu romaniloru din comitatulu Aradu, Timisiu s. c. l. Acest'a in urm'a grândinei, fiindu cá are frundie orizontale, sufere fórté multu. — Déca l'a atinsu grandin'a de timpuriu, se intielege cumca este consultu a-lu plantá de nou; déca inse lu-atinge mai tardiu nimicindu pe deplinu tóte frundiile frumóse, se nu pregetámu a taiá, fara amenare cocianulu, ca astfelu se potemu obtiné la timpu tutanu nou frumosu si mai aromaticu.

Pedagogia Chinesa.

Cumca Chin'a este léganulu tuturoru sciintieloru artiloru si inventiuniloru, este adevera neconstatabilu; despre ce rimene nu póte dubitá, déca are pucina cunoscintia archeologica. E dreptu cumca sciintiele si artile frumóse erau la chinesi numai la unu gradu primitiv de desvoltare, dar si aceea e adeveratu, ca europeni au primitu dela dinsii ideea si cunoscintia despre aceste.

Poterile europene, silindu-se fiecare, fara a privi medilócele, cum se póta deveni dómna absoluta preste Chin'a cea bogata, Angli'a si Franci'a a emulatu in acést'a lupta. Chin'a a trebuitu se capituleze si deci deveni elot'a acestoru tieri; dar remase multu timpu rece si straina facia de incercarile angliloru si francesiloru intreprinse spre a cultivá acestu poporu, donatu de prevedintia cu unu geniu ageru. — In fine francesiloru le-au succesu prin lingusiri si impartire de donuri a castigá increderea, iubirea si respectarea chinesisiloru. — le-au facutu mai vertosu cunoscutu: cumca Chin'a este léganulu si patri'a civilizatiunei, de care se bucura astadi Europ'a. — Chinezii ne mai potendu resiste unei asemenea lingusiri s'au datu cu totul in voia francesiloru si astfelu prin intrevenirea acestor'a se aradicá la anulu 1866 in *Oschefu* si *Schangai* primul institutu, in care Chinesi primira instructiuni mecanice — spre a sci prepará nai si alte machini de vapore. In anulu 1868 in *Tutchien* se aradicá o scóla politehnica, si totu in acestu anu imperatulu imperatiei divine (dupa cum numescu chinesiá Chiná) si-dede invoie spre a se radicá in capital'a imperiului colosalu — *Peking* o universitate. Multe piedeci intimpinara francesii cu respectu la acést'a universitate, deóre-ce administrarea instructiunei, voia se si-o castige sie-si castulu asia numitu — *alu invetiátoru* chinesi, care erá lipsitu de cunoscintiele inalte a sciintieloru adeverate; in fine inse au recesu, si catedrele le-au ocupatu barbati eruditi francesi si germani. Cetindu regulamentul acestei universitati, omulu se semte in o lame nóua. — Regulamentulu are cinci articii, anume:

1. Ori care teneru mai nainte de a intrá in universitate, este deobligatu a absolvá studiarea limbelor clasice.

2. Trebuie se locuiesca in localitatea universitatii.

3. In tóta lun'a trebuie se depuna unu esamenu scrutinatoriu si la jumetate de anu altulu clasificatoriu.

4. Dupa implinirea aloru trei ani, este indatoratu universitariulu a se submitte unei esaminari aprobátore. Cei cualificati, conformu progresului, suntu de a se remunerá si a se scrie in catastifulu intieptiloru, barbatiloru de statu s. c. l., cei necualificati trebuie se studieze mai departe.

5. Fiecare universitariu va fi prevediutu cu tóte necesariile, pe langa ce va mai primí si bani lunari, in suma de 10 faele (adeca 24 fl. v. a.)

Acestu regulamentu asemana multa sistemului si regulamentului ce domnesce adi in Ungari'a prin seminarele séu liceile de teologia rom. cath.

Acestu regulamentu chinesi lu-considera de atare, ce unicul póte numai se efeptuiesca inaintea-rea si progresulu teneriloru. Si in adeveru nici nu e reu, mai alesu de cumva considerámu unele explicatiuni de ale lui, asia intre altele se díce: „Universitariulu trebuie impartasitu in remuneratiune amesurata spre a-si potea castigá si pucina recreare dupa meditatiunile ustenitoare ale invetiamentului.“

Cea mai mare ponderositatea se pune la acést'a universitate pe studiarea limbelor clasice, de unde deja si observámu amintirea loru in articulu primu. In explicatiunea acestui punctu se díce apoi: „sub aceste se intielegu si cartile sante, cari servescu de obiectu la esamenu, déca cutare universitariu voiesce a se destiná spre cariera diplomatica.“

Punctulu alu doilea din regulamentu se motiveza in explicatiune astfelu: „spre a potea intinde si lucrá ferulu, trebuie se siedemu in fauria; spre a potea invetiá cu folosu trebuie se siedemu la scóla, in apropiarea invetiatoriului, ca se-lu potemu intrebá la casu candu ceva nu amu pricepe“.

Chinesi deosebescu sciintiele de artile frumóse, cari dupa densii suntu: 1. observarea principiiloru de buna cuvenintia in viéta sociala (etichet'a); 2. music'a; 3. exercitarea in arme; 4. sportulu. 5. caligrafia; 6. computulu.

Decanulu universitatii: principele Kung intru unu memorandu si-a esprimitu parere de reu in anii trecuti pentru regresulu observatu pe terenulu computulu matematicu. Dinasti'a imperiala de adi are meritu cá prin ordinatiunile sale salutarie a asterutulu basa sigura mathematicei si astronomiei, — de unde apoi se intielege de sine cumca mechanic'a a progresatu fórté multu.

Chin'a astadi se bucura dar de universitate, si numerulu eleviloru din acestu orasiu mai mare a pamentului se urca pana la 60.000 — 70.000 mii. Póte fiecine cugetá, cátu se sacrifica pentru educarea acestor'a atátu din partea particulariloru cátu si a statului.

D i v e r s e.

* **Multiamita publica.** Chorulu plugariloru din *Paniová* la iniciativa adjunctului notariulu din *Secasiu* in *Banatu* — *Vasilu Iotic'a* de origine din *Paulisii* in comitatulu *Aradului*, *Duminea*'a in a antáia dí de *Rusalii* sub conducerea dirigintiloru lui *N. Zimmerman* si *Titu Popescu* s'a prezentatu in corpore in *St'a biserica* din *Paulisii* si a esecutatu

Suplementu la „BISERIC'A si SCOL'A.” Nrii 23 si 24. Anul VIII. — 1884.

cantarile dela liturgia. Numerosulu publicu de tóte confessiunile, cari a asistatu la servitiulu ddieescu incantatu de accentele melodióse ale coristiloru — ar fi doritu se dureze lungu liturgi'a, intratáta erá de misicatu de frumósele cantari executate cu precisiune, ba strainii nu poteau se tainuiesca mirarea, cum unu corpu de plugari romani póte se fia atátu de disciplinatu si instruitu, de óre-ce la alte confessiuni acést'a nu se obsérva. — Sér'a arangiara coristii nostri si unu concertu in folosulu fondului loru, la care a luat parte unu publicu numerosu — intre altii si deputatulu (candidatu — pe atuncia) cercului nostru dlu *Ioanu Belesiu*; aplausele publicului dovediau indestulirea generala a toturor'a pentru succésulu obtinutu a concertului, dupa care a urmatu si o petrecere de dantiu. Luni demanétia plecara tenerii choristi catra *Sístarovetiu*, ca se asiste acolo la liturgia si noi ii amu petrecutu pana afara din comuna. — Spesele loru s'au rebonificatu din venitul concertului si din tasulu, ce s'a portatu in biserica. — Va trece multu timpu si locuitorii din Paulisiiu cu bucuria si-voru aduce aminte de serbatóri'a, candu chorulu panioveniloru ii a delectatu la slujb'a ddieesca dar n'a trecut nici un'a díua, pana cand fetiorii plugari din Paulisiiu indata se intielésera intre olalta, ca si densii se se constitue intr'unu choru bisericescu si avemu sperantia, cá dorinti'a loru se va si realisá cátu de curundu. — Atátu pentru placerea ce ni-au facutu fratii dela Paniova, cátu si pentru impulsulu ce a datu fetioriloru nostrii, primésca dela noi multiamita nóstra cordiala. Ddieu se ii intarésca ca se póta latí si la alti frati ai nostrii lumin'a adeverata, concordia intre frati, evlavi'a crestinésca si gustulu esteticu. — *Zamfiriu Conopanu*, m. p. parochu. — *Georgiu Barabasiu*, m. p. invetiatoriu.

* **Planulu edificiului seminariului din Aradu** in dílele din urma a trecut prin straformári essentíali. Staverirea din urma se afla mai corespundietória si obtiene complacerea tuturor'a; la 16/28 l. c. deci se va tiené o nóua licitare pe bas'a noului preliminariu de spese.

* **Hierotonire.** *Mihaiu Jurm'a* cler. abs. si archivaru consist. fú invrednicitu cu darulu preotiei, si s'au si stramatatu cu locuinti'a sa de parochu in Remetea-lunca p. u. Facet.

Georgiu Seracu s'a hierotonitu intru diaconu la 25. maiu a. c. ér de presbiteru in 27. Maiu a. c. la parochia vacanta din Soucani comitatulu Bichariei.

Mihaiu Vu'a la 27. Maiu s'a hierotonitu intru diaconu; ér in 2. Iuniu a. c. intru presbiteru pe parochi'a din Hassiasiu comitatulu Carasiu-Severinu.

* **(Iubileu de 1900 ani).** Dupa parerea invetiatoriloru rom. cat. in anul viitoriu se voru implini 1900 ani dela nascerea Preacuratei. Episcopatele catolice din Itali'a, Franci'a si Spani'a au inaintatu rogare la Patriarchulu Romei, cá din incidentulu acesta se ordinez o serbare pentru intrég'a lume catolica. Episcopatul catolicu din Ungaria spriginesce acést'a si cu mai mare taría, de óre-ce Preacurat'a fetiór'a Maria e patrón'a tieiei, deci se facu pregatiri pentru o reusita splendida a serbatórei.

Bibliografia, au esitu sub tipar. „Predice pentru Duminecele de peste anu,” compuse si lucrute dupa

catechismulu lui Deharbe, de *Vasiliu Cristea*, preotulu Zalnocului. Tomulu I. cuprinde predice de la Duminec'a Vamesului si Fariseului pana la Duminec'a X dupa Rosalii. Cei ce dorescu a avé acestu opu cu pretiulu de 1 fl. 55 cr., se voru adresá la numitul preotu in T. Szarvad, p. u. Tasnad.

* **Music'a** se díce a fi introdusa in biserica occidentala prin S. Augustinu, — si acést'a supositiune este cu atátu mai verosimila deórace unii contimpurani de ai lui, 'lu amintescu, si descriu de iubitoriu esagaratu alu artei si de musicantu mare. — Spre acést'a introducere a musiciei in biserica S. Parinte a fostu misicatu de siguru prin cuvintele psalmistului „*Veniti se laudamu pre Domnulu in trimitie, flueru si chimvala.*” Cumca cátu a potutu fi de simplu orchestrulu din vechime, ne potemu imaginá considerandu, cá nici pe timpulu lui Ludovicu alu XV. din Franci'a nu esistá inca in bisericile occidentale musica de dómne ajuta.

Clavirulu celu mai vestitu—dupa sistemulu carui'a erá arangiata music'a — bisericesca, pe timpulu regelui amintitu se dice cá ar fi fostu unu claviru alu lui, inventatu prin unu *abate* francescu pentru inveslirea regelui care avea unu naturelu de totu morosu; scrietorii din acelu timpu amintescu clavirulu respectivu de o minune, care in adeveru face sgomotu puternicu, inse sonurile lui nearmonice nu potu se misce sufletulu si anim'a

Biserica ortodoxa, s'a indestulitu cu cantarile sale farmecatóre, pline de spiritu, focu, fantasia poetica si frumsétia extraordinaria; — s'a indestulitu cu cantarile sale simple, dar atátu de conveniente sufletulu si animei omenesci, incátu fara de densele astadi crestinulu ortodoxu nu ar mai potea fi; si mai usioru se va lapedá de ori-ce, de cátu se se lapede de biserica, si cantarile sale bisericesci — Deaci ni potemu splicá pentru-ce in biserica resaritena nici odata n'a fostu introdusa music'a instrumentala, ci dela inceputu pana astadi s'a preferitu cea vocala.

* **(O secta nóua religiósá in Romani'a).** *Societatea adventistiloru díei a sieptea* se numescu nóua secta rupta de corpulu ei din Americ'a si ivita in Romani'a. Pana acuma nu s'a dechiaratu numai unu singuru credintiosu cá aderéza la invetiaturele ei, dar destulu cá sect'a si-are organulu seu de publicitate numitu „*Adeverulu presentu*” care se si silesce a-i face propaganda. Estragemu dupa „*Ortodoxulu*” unele specimenne din numitul organu despre numita „societate:”

„Se numescu adventisti pentru cá credu in apropiat'a venire alui Christosu. Ei pórtá numele de adventistii dílei a sieptea pentru ca ei sacrificá ca sabatu diu'a in care Creatoriulu s'a repausatu de tóte lucrurile sale. Ei nu gasescu nici o proba prin care acésta dí se fie inlocuita prin o alta. Din contra ei gasescu ca ordinulu in privinti'a Sabatului este o obligatiune perpetua ca si cele-lalte precepte din legea morala. Ei gasescu asemenea, ca profetiile anuntia ca Sabatul va fi calcatu in picióre de catra marea apostasia.

Adventistii dílei a sieptea suntu unu poporu eminamente misionariu. Pastorii loru n'au posturi fixe, ci suntu chiamati a lucrá ca evangelisti.

Ei au unu stabilimentu de publicatiune la *Battle-Creek* in statulu Michigan si o alta casa de publicatiune la *Oakland* in statulu Californiei.

La pagina 10 se dice: „singur'a nóstra regula de moralitate este legea lui Ddieu esprimata in cele díece comandamente si cele dóue mari precepte de

cari depinde. Noi privim predic'a depe munte ca o explicatiune justa a principiilor acestei legi..."

La pagin'a 15 se dice: „cum s'a intemplat ca acésta dî s'a coboritu pana in pulbere, si o alta dî se fie ridicata la sacrele sale onoruri? Scripturile n'atribue nici intr'o parte acésta lucrare Fiului lui Ddiu. Cu tóte acestea ele predîcu marea apostasie in Biseric'a crestina si ca miculu cornu séu omulu peccatului, acelu injust, va cugetá se schimbe timpii si legea.“

La pagin'a 8 se dice: „Bibli'a este singur'a nós-tra regula de credintia. Ori-ce doctrina, care nu e in Biblia, este o fabula a omului. Pe prima pagina stá ca jurnalulu Adventistiloru este consacratu explicatiunii profetiilor biblice, privitoare venirei a dóua a lui Christosu si preparatiuniloru necesarii pentru acestu evenimentu.“

Acestea suntu in scurtu ideile de care este tinuta sect'a adventistiloru.

Din locurile citate mai susu — obsérva „Ortodoxulu“ — dóua lucruri se vedu: 1) cá adventistii nu voescu sa serbeze Duminec'a in onórea invierei Domnului nostru Isusu Christosu; voescu cu ori-ce pretiu serbarea sabatului séu a sâmbetei ca Jidanii, taxându pe toti crestinii de apostati séu renegati, pentru cá au inlocuitu sâmbata prin Dumineca. 2) Nu voescu si nu admitu alta norma de morala si credintia, de cátu aceea ce este cuprinsu in Biblie. Respingu totu ce s'a pastratu chiar de la Isusu Christosu si Apostoli prin traditiune, numindu-le o fabul'a a omului.

Prin neadmiterea Duminecei si inlocuirea ei cu sabatulu, sectarii se manifesta a fi jidovii cei mai fanatici; ér prin aceea cá nu admitu nimicu afara de Biblie, dovedescu a dóua óra cá suntu jidovi fanatici si totu deodata, avendu amestecate ideile crestine, dovedescu cá imbraciséza ideile protestantiloru cari nu tinu traditiunea bisericei crestine, ci numai ceea ce este in Biblie. Pre langa acésta, adventistii ne avendu ierarhia bisericeasca, fiindu toti unu poporu de misionari, nu se aviséza de cátu ca luterani, calvini.

Conclusiunea este: ca credintiele lor sunt un amestec de idei jidovesci si luterane.

De si Romanii sunu plecati a se ademeni de asemenea aberatiuri, totusi noi ne facem datorii'a de a preveni pre cititorii nostri in acésta privintia. In același timp ne mirám cum asemenea aberatiuni, ca multe altele, ce tot aparu prin America si vin pe la noi, ne miram, dícem, cum gasesc adapostire prin Eparchi'a Argesiului. Mai anii trecuti Russel nihilistul se introduse pana si in seminariul eparchiei. Acum adventistii gasira unu proselitu déca nu vor fi mai multi, in Pitesti pe Toma G. Aslan, despre care nu scim bine déca este Romanu.

* **Pescele grecesce** „ichthüs“ este simbolulu lui Christosu, pentruca terminulu grecescu se compune din literile initiale ale urmatóreloru cuvinte: „Jesus Christos, Theou úos, soter“ Aceste formézã quasi versulu acrostichon alu pescelui. — Din acestu punctu de vedere, precum si datin'a usitata la botezu — când nou botesandu-lu érá crãndatu de trei ori in apa, — in vécurile prime crestinii erau numiti: *pesci*. — *Tertulianu* dice; „*Sed nos pisciculi secundum* „ichthün“ *secundum nostrum Jesum Christum in aqua noscitur*“ *Clemente Alexandrinulu* — a recomandat crestinitiloru se pórté chipulu pescelui pe anelele lor, deórece acésta este simbolulu numelui lui Christosu.

* **Bibliografia.** Redactiunea „Observatoriului“ din Sibiu a edatu ca brosiura „*Raportulu lui Avramu*

lancu“ *prefectu alu unei legiuni romanesci*, despre faptele óstei poporane, care a statu sub comand'a lui pe timpulu resboiului civilu din Transilvani'a in anii 1848/9. Atragemu atentiunea on. nostru ilectori asupra acestei scrieri memorabile.

* „**Scól'a Practic'a**“. Nr. 2 pro Maiu a aparutu si contine: Dupa esamenele de vara: VII Proportionea între studii. — Teoria si praesa în educatiune: Epistola II Despre crescerea scolariloru la bunacuviintia. + Fiulu celu perdutu. Lectiune schitiata din istori'a biblica, pentru scólele elementare, bieniulu III. — Substantivulu: nume comunu si nume propriu. Lectiune practica din gramatica — Tractarea Abecedariului: „Purtarea cu cuviintia. Convocare. — Varietatii. — Bibliografia.

* **Invitare de abonamentu** la „*Miculu Abecedariu*“ ilustratu. Partea II. pentru alu 2-lea anu de scóla. Cuprinde: mecanismulu scrierii, cu litere mari si cirile séu bisericesci. Bucatiile de cetire suntu: scurte, petrecatóre si usióre. Limb'a alésa si dulce, asia, ca pentru invapaiarea gustului de cetire, nu lasa nimicu de doritu.

Conditiunile de prenumerare: 10 exemplare — cu rabatu — constau 2 fl. v. a. Doritorii sunt rugati a-lu prenumerá pana la 30. Iuniu, st. v. a. c. ca se me potu orienta cu tiparirea si trimiterea.

Din „*Miculu Abecedariu*“ Partea I si „*Tabele*“ mai suntu numai putine exemplare si va aparé editia II Comande primescu de pre acum, ca doritoriloru se-lu trimitu de odata cu Partea II.

Lipova, in Banatu 8. (20.) 1884.

Ioanu Tuducescu,
invetiatoriu.

* **Cale ferata dela Oradea mare pana la Vascon.** Maiestatea Sa regele a sanctionatu proiectulu consiliului de ministru cu referentie la construirea calei ferate dela Oradea-mare peste Beusiu pana la Vascon. Din sum'a de 2 milióne pentru acoperirea speselor, pana acuma s'au subscrisu diumetate, adeca unu milionu, — restulu se va subscrie de acuma séu, la casu de lipsa se va imprumutá dela cutareva banca. — P. Episcopu gr. cat. a subscrisu 100 mii, celu rom. cat. 125 mii, comun'a Beusiu 14.000.

* **Lupte între jidovi.** — din Lemberg se scrie ca in orasélulu Grabovietiu, care e locuitu mai cu séma de jidovi, este de mai multu timpu o lupta evidenta între partid'a „Chafsidim“ si între partid'a „Misnagdin“. Chafsidimii suntu jidovii cei mai fanatici, ér Misnagdinii suntu óneni simpli. Rabinulu din Grabovietiu, Sulim Harrstak, nu érá suferitu de Chafsidini si acésti'a hotarîra intr'o dî se-lu ardea de viu. Intr'o nópte, Sambata spre Dumineca, pe cându rabinulu si famili'a sa durmáu dusi, i-se dete focu casei, dupa ce mai întâiu usile se zavorira si ferestrele se stropisera cu petroleu care ardea, asia ca érá cu neputintia se scape cineva din casa. Jidovii, cari alergasera la focu nu luara nici o mesura de mântuire, ci incepura — se bate între ei, asia ca totu greulu d'a stinge foculu si de a scapá pe rabinu si famili'a sa cadîu in sarcin'a crestinitiloru. Rabinulu cu ai sei scapá de flacari. Autorii faptului Itig Womser, Sloim Einis si fratele seu Usier Einis dintre Chafsidini fura dati pe man'a tribunalului ca incendiatori. Chafsidinii insa prin marturii mincinoase facura totu posibilu de se achitara cei trei acusatii.

* **Grândina.** Ni se scrie, cumca in dílele trecute vile dela Maderatu, Cuvinu si Giorocu au fostu atinse de ghiacia; daun'a nu póte fi neconsiderabila,

privindu, inflorirea vitieloru, ce tocmai pe timpul acest'a cade.

* **Fôii'a religiôria germana „Krechtz“** reportéza unu datu stâticu interesantu, despre ordurile calugaresci, ce esistu in Rom'a. In Rom'a dice fôii'a respectiva esista 123 orduri, dintre cari 72 suntu ale calugariloru, — dintre cele barbatesci 59 suntu aprobate de catra pap'a si 13 se bucura numai de aprobatiunea Episcopiloru Eparchiali. Numerulu calugariloru dupa raportarea dateloru municipale se urca pana la 2400. — Ordurile calugaritiloru asemenea nu suntu tôte prevediute cu asia numitele litere aprobátore pontificale, ci 23 'si-multiamescu esistinti'a tolerantie episcopesci. — Calugaritiile au in Rom'a 77 claustre dintre cari 36 suntu impreunate cu scoli de instructiune publica. Numerulu calugaritiloru se calculéza pana la 2054. — 'Si pôte ficine imaginá, cá esistinti'a acestoru orduri si a acestai personagi colosalu — adî candu autoritatea papala si-a pierdutu asia dîcându nimbulu, si influinti'a atâtu facia de regimulu câtu si populatiunea Italiei — este superfluu; dar pap'a nu le desfiintéza, ca si cum in esistinti'a acestor'a ar cercá consolatiune pentru pierderea puterii antice eserciata de pontifici in deosebi sub durat'a evului mediu.

* **Societatea angla pentru latîrea bibliei** — dela anulu 1804 pana astadi au vendutu aprópe 100 milliône biblii in tôte partile lunei in 243 limbi. Activitatea sotietatii culmineza mai vertosu la paganii semi-selbatici convertiti la religiunea crestina. — De curundu au repósatu doui mecenati bogati ai societatii, din care cauza cu 2—3 cruceri s'a si radicatu pretiulu unui esemplariu din biblia, cu tôte inse se vinde si acuma mai ieftinu, de câtu costá papirulu si compactarea.

* **(Alegere de episcopu calvinescu).** Dupa multa fortiare, in fine a succesu calvini'oru din dieces'a dunaréna a alege pre superintendentulu loru. La 3. I. c. st. n. se desfacura siedulele de votare in sinodulu loru eparchialu. Pentru consiliariulu ministerialu *Szasz Karoly* s'au datu 135 si pentru protonotariulu diecesei *Filo Lajos* 107 voturi, deci presiedintele sinodului contele *Lónyai Melchioru* dechiará pre *Szasz Karoly* de alesu. —

CONCURSE.

Prin dispusetiunea Venerabilulu Consistoriu eparchialu gr. or. oradanu ddto 26 martie a. c. Nr. 383 Pl. ordinandu-se deplinirea protopresbiteratului *Beliului* devenitu vacantu prin mórtea protopresbiterului de buna aducere aminte Iosifu Marchisiu, se deschide de nou concursu cu terminu pana la 8/20 Iuliu 1884.

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu :

1. Tacs'a prescria dela siedule (licentiele) de cununia, cate doi florini;
2. Biru protopresbiteralu dela preotii din parochie, care dupa norm'a competintiei sidociale suntu de clas'a prima — câte unu cubulu de bucate; éra dela preotii din parochiile de clas'a a dou'a, $\frac{1}{2}$ cubulu pe ann séu in relutu, pretiulu curinte alu acelorlu bucate;
3. Pentru visitarea factica a bisericiloru cate 5 fl. dela una parochia organisata — pe ann;
4. Este pusu in prospectu fitoriului protopresbiteru a poté ocupá parochia centrala la Ucurisiu,

la eventual'a devenire in vacanti'a a acelei'a, care parochia asecura unu venitu anualu de 600 fl. éra pana atunci fitoriulu protteru cu aprobarea ulterioara a Venerabilulu Consistoriu va poté ocupá alta parochia vacanta din acestu protteratu si totodata cá la casu de necesitate va avé protopresbiterulu a-se ingrigi de locuintia.

Recurentii au a-si subterne recoursele loru — adresate comitetului protopresbiteralu alu *Beliului* — pana la 8/20 Iuliu a. c. subscrisului Comisariu consistorialu *Eli'a Mog'a* protterulu Beiusiului, in *Robogani*, prevediendu-le cu documinte despre aceea, cá suntu binemeritati pe terenulu bisericescu si scolariu si cá au absolvatu studiile gimnasiale si teologice.

Datu din siedinti'a comitetului protteralu ala *Beliului*, tienuta in Ucurisiu, la 21 Maiu v. 1884.

Eli'a Moga m. p.   *Paulu Gavrilette* m. p.
ppbiteru, comisariu consist.   not com.

219.

Pentru Stipendie din fundatiunea lui Gozsdu.

Prin acést'a se escrie Concursu pentru unu stipendiu din fundatiunea lui *Gozsdu* de 500 fl. la casu de graduatiune unu stipendiu de 400 fl. eventualminte de 300. 200 séu de 100 fl. cu observare, cá se dá preferantia Concurentiloru pentru studiile tehnice si montanistice.

Concurentii au de a-si adresá petitiunile instruate cu testimoniile scolastice, carte de botezu, si cu atestatu de paupertate pana la 10 Aug. 1884. stilulu nou, catra Cancelari'a fundatiunei lui *Gozsdu*, *Budapesta Király* uteza 13. insemnandu in petitiune facultatea si locul la care voiesce Concurentulu se studieze, precumu si ultim'a posta, unde are se i-se comunice rezultatulu petitiunei.

Totu odata sunt avisati si *Stipendiatii fundatiunei lui Gozsdu*, de a-si subterne pana la 10 Aug. 1884. st. nou documintele, adeca Indicele, respective testimoniulu scolasticu in origine ori in copia autentica despre rezultatulu studiiloru in anulu 1883/4, la Representantia fundatiunei lui *Gozsdu* *Budapesta Király* uteza 13 pentruca la din contra, se vor lipsi de stipendiulu avutu.

Budapest'a 19. Iuniu 1884.

Comitetuln adm. alu representantiei fundatiunei lui *Gozsdu*.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu din comun'a *Gurbediu*, protopresb. Tin'a cottulu *Bihoru*, se escrie concursu cu terminu pana la 11/3 Iuniu a. c. in carea dí se va tiené si alegerea. — Emolumintele suntu : 1) In bani gata 100 fl. v. a. 2) 12 cubule de de grâu, 12 cubule de cucuruza $\frac{3}{8}$ orgii de lemne din care se incaldiesce si scól'a 4) 6 holde de pamentu aratoriu 5) pentru cantoratu 5 fl. v. a. 6) quartiru si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu pofiti ca suplicele de concursu instruate conformu prescrielor *„Statut. org.“* si adresate comit. parochialu, se le tramita subsemnatului comisariu consistorialu in *Husaseu* p. u. *Tenke*.

Gurbediu 3/15 Iuniu 1884.

In contielegere cu Com. par. — *Teodora Vaida* m. p. paroch
comis. consist.

Pentru ocuparea a două posturi de învățatori : unul la școl'a română populară gr. or. din *Dognecea*, și altul la cea din *Padina-Matei*, de sub patronatul societății privilegiate a cărei ferate de stat austriac ungar.

Emolumentele pentru fiecare post sunt :

a) Salariul fix de 300 fl. v. a. pe an ;
b) Cortelul natural, s'eu 80 fl. v. a. bani de cortel și

c) 20 metri volum. lemne de ars, avându-și alesul învățatoriu a țiené școl'a de Dumineca (de repetiție) fora vre-o alta remunerare.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au să-și subțerna recursurile scrise cu man'a lor proprie Administrației (Oberverwaltung) societății privilegiate a cărei ferate de stat austriac ungar din Oravit'a — cel mult până la *6 Iuliu 1884 st. n.* provideute cu testimoniu de calificăție, cu un atestatu că posedu deplin'a cunoștința a limbii române și magiare, precum și cu un atestatu demnu de creșterea despre purtarea lor corectă și morală.

Oravitza montană, la 1 Iunie 1884.

Administrația

societății privilegiate a cărei ferate de stat austriac ungar.

Pentru deplinirea postului învățatoriu din Comuna *Aldesci*, cu fili'a *Voivodeni*, în protopresbiteratul Butenilor prin această se deschide concursu cu termen de alegere pe *10 Iunie a. c.*

Emolumentele sunt : în bani gat'a dela Aldesci cu fili'a Voivodeni 115 fl. 50 cr. pentru naturale rescomperate în bani gata dela Aldesci cu fili'a Voivodeni 107 fl. pentru scripturistica 6 fl. pentru curătorat 8 fl.—În diurnele conferinței învățatoriei 4 fl. Pamentu învățatoriu 1/2 sesiune f'eatiu.

Dela recurenți se pretinde se fia preparandi absoluiți și cu esamenu de calificăție, se aiba atestatu de limb'a magiară, precum și atestate despre purtarea lor de până acuma.—

ra până la alegere se se presentă în vre-o Dumineca ori serbatore la sânt'a biserica în Aldesci pentru de a-și arată dexteritatea în cantari și tipic. Recursurile se se trimite la D. adm. protop. M. Sturza în Buteni (N. Butyin)

Aldesci, la 26 Aprilie 1884.

Comitetulu parochialu—

În contielegere cu mine : **Mihailu Sturza**, m. p. protopopu.

Conformu ordinației Venerabilului Consistoriu diecesanu alu Caransebesului din 2 Martie a. c. Nr. 47 B. se scrie concursu pentru îndeplinirea postului de parochu în parochi'a de clas'a a III. din comuna *Ghermanu*, protteratul Versetului cottulu Timisiului cu termen de concurență până inclusive *17 Iunie st. v. a. curg.*

Emolumentele împreunate cu acestu post sunt :

a) O sesiune de 35 jugere pamentu aratoriu, și platiu parochialu intravilanu.

b) Birulu parochialu și stol'a usuată dela 70 de case și din fili'a *Jamulu-mare* asijderea birulu și stol'a usitată dela 17 case.

Doritorii de a concurența la acestu post, au să-și trimită suplicile de concursu instruate conformu statut.

organicu și regulamentulu pentru parochii și adresate comitetulu parochialu, prea On. Domnu protopresbiteru Ioane Popoviciu, Mercina per Varadia până la terminulu indicatu.

Ghermanu în 9 Maiu 1884.

În contielegere cu mine : **Ioane Popoviciu**, m. p. protop.

1656.

Publicare de licitație minuendă.

De ore-ce rezultatulu licitației minuende pentru edificarea **seminariului romnului gr. or. în Aradu** țienuta la 3 l. c. st. n. n'a obținutu aprobarea consistoriului diecesanu, — prin această se publica nouă licitație minuendă, ce se va țiené la *16/28 l. c.* înainte de amediadi la 10 ore. Pretiulu de esclamară **76811 fl. 67 cr.**

Licitanții potu fi numai barbați de specialitate și după depunerea vadiului de 10%, voru face ofertu în scrisu s'eu cu graiu viu.

Planurile modificate, preliminarulu de spese și condițiunile în detaliu se potu privi în localulu consistoriului.

Aradu, la 9/27 Iunie 1884

Din însărcinare :

Davidu Nicora m. p.

Publicari de licitații minuende.

Comitetulu parochialu romanu gr. din *Socodoru*. prin această scrie concursu de licitație minuendă pentru repararea santei biserici atātu din launtru cătu și din afara ; pretiulu de esclamară 800 fl. v. a.

Informațiunile de reparare se potu primi dela preotulu din locu Gavriilu Lazaru.

Doritorii întreprinditori provideuti cu vadiulu de 10% au a se presentă la *16/28 Iunie* înainte de meadiadi la 8 ore în localitatea școlii a două din Socodoru pentru a luă parte la licitație.

Validitatea rezultatulu licitației pentru comunitate se redica la putere numai după-ce va obținé aprobarea Veneratului Consistoriu.

Socodoru, la 1 Iunie 1884

Pentru comitetulu parochialu

Georgiu Varga m. p.

presied. com. par.

Comunitatea bisericăscă gr. or. rom. din opidulu *Siclău*, deschide concursu de licitație minuendă pentru transformarea edificiului bis. cu terminulu pe *19 Iunie a. c.* după amedi la 2 ore la cas'a comunala din locu.

Pretiulu de esclamară face : 8,840 fl. 39 cr.

Licitanții au a depune unu vadiu de 10%.

Contractulu încheiatu între întreprinditoriu și comunitatea bis. se va aradică la valore numai în urm'a aprobării din partea Ven. Consistoriu diecesanu.

Condițiunile mai speciale, planulu și preliminarulu de spese, se potu vedé la presiedintele comitetulu parochialu.

Datu în Siclău la 26/V. st. v. 1884.

P. Zeldesianu m. p.
not. com. par.

Ioanu Codreanu m. p.
pa rochu, presiedintele com. par.